

Aan
Het bestuur

Onderwerp
Algemene vergadering van deelnemers en gepensioneerden 9 september 2024

Van
Emma Handson BV

Datum
9 oktober 2024

Aanwezig
Namens het bestuur:
De heren H. van Gijn (voorzitter), B. Ewalds, R Tolk en E. Voskuilen en
mevrouw E. Megchelse

Namens de adviseurs:
De heer E. de Bruijn (Achmea Pensioenservices (APS)) en mevrouw K. Kusters
(adviserend actuaris van Mercer)

Namens de deelnemers en gepensioneerden
C.J. van den Akker, W. van As-Serlier, G. Baartman, T. van Bohémen, H. Bruine,
B. Damman, F. Deutekom, J. van Engelenburg, C. Farges, P. Francken, Y. de Geus,
F. de Grunt, B. Habers, G. de Haus, J. van den Heuvel, T. Hogenes, H. de Jong,
J. van Klaveren, J. van Leeuwen, M. Ouwerkerk, B Potjer, R. Regeer, D. van Rhijn,
B. Roelofs, M. Roskott, D. Schonenberg, D. van der Sluys, J. Splinter, F. Steeman,
G. Tent, J. Turk, M. van der Velde, J. Visser, A. van der Zwan, M. van der Zwan-Berkheij

Notulist:
Mevrouw I. Subotic (Emma Handson B.V.)

Afwezig met kennisgeving
Mevrouw S. van der Bor (bestuur)

1. Opening & Mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 16.00 uur en heet de aanwezigen welkom.

De voorzitter licht toe dat sinds begin 2024 een vereniging van gepensioneerden bestaat. Deze vereniging is in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen (Wtp) door de werkgever benaderd om het hoorrecht uit te oefenen. In het kader van de uitoefening van het hoorrecht hebben de leden stukken ontvangen van de werkgever. Omdat deze stukken vertrouwelijke informatie bevatten, kan het bestuur hierop niet ingaan tijdens deze algemene vergadering, maar behandelt het bestuur alleen algemene vragen over de Wtp. Indien er toch vragen zijn aangaande vertrouwelijke informatie, noteert het bestuur deze en geeft deze door aan de

werkgever, zodat die vragen via de vereniging van gepensioneerden worden beantwoord.

2. Vaststellen notulen jaarvergadering 4 september 2023

De notulen worden paginagewijs doorgenomen. Er zijn geen vragen of opmerkingen.

Besluit: De notulen van de jaarvergadering van 4 september 2023 worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Jaarverslag 2023

De voorzitter licht de belangrijkste informatie uit het jaarverslag 2023 toe aan de hand van een presentatie.

Financiële positie

De maanddekkingsgraad over 2023 fluctueerde door het jaar heen maar ontwikkelde zich gemiddeld gezien positief. Eind 2023 was de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden) 128,8%. Het bestuur maakt beleidsbeslissingen op basis van de beleidsdekkingsgraad. De actuele dekkingsgraad steeg van 122,8% ultimo 2022 naar 128,6% ultimo 2023.

De rekenrente en het beleggingsresultaat zijn de belangrijkste invloeden op de dekkingsgraad. In de loop van 2023 is de premiedekkingsgraad boven de actuele dekkingsgraad gestegen. Hierdoor is de impact van premies positief geweest op het verloop van de dekkingsgraad in 2023, in tegenstelling tot voorgaande jaren waarin de impact van premies juist negatief was.

De impact van toeslagen is beperkt negatief. Dit resultaat is een reflectie van het feit dat in 2023 de indexatie voor actieve deelnemers beperkt was vanwege de beperkte verhoging van de cao-lonen en de negatieve ontwikkeling van de prijsindex in de referentieperiode.

Resultaat 2023

Betreffende het sterfteresultaat kijkt een pensioenfonds naar het langlevensrisico en het kortlevensrisico. Het langlevensrisico betreft de sterfteleeftijd die op actuariële grondslagen is te verwachten. Als iemand langer leeft dan op actuariële grondslagen is te verwachten, geeft dit een negatief resultaat. Als iemand korter leeft dan op actuariële grondslagen is te verwachten, geeft dit een positief resultaat. Het kortlevensrisico is een risicoverzekering voor medewerkers in dienst die overlijden; dit is een verzekerd risico. Voor 2023 is het sterfteresultaat van het langlevensrisico negatief. Het resultaat op het kortlevensrisico is positief.

Het resultaat op kosten heeft betrekking op de kosten voor de Wtp. SPAD werkt met een kostendekkende premie, waarbij de operationele kosten van het fonds zijn opgenomen in de premie. Omdat de Wtp echter de hele fondspopulatie raakt, heeft het bestuur besloten de Wtp-kosten met ingang van boekjaar 2023 ten laste van het resultaat te laten komen.

De aanpassing van de grondslagen heeft betrekking op de verhoging van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten. Het bestuur toetst regelmatig of de grondslagen in lijn zijn met de verwachtingen. Uit de meest recente toetsing is naar voren gekomen dat de voorziening moet worden verhoogd.

Kerngegevens

Het totaal aantal deelnemers stijgt gestaag door de groeiende aantallen slapers en pensioengerechtigden. Door de toename van het aantal gepensioneerden stijgen ook de uitkeringen. Ten opzichte van het totale aantal deelnemers is het percentage van slapers en pensioengerechtigden stabiel gebleven in vergelijking met het jaar 2018.

De premiebijdrage is gedaald van 38,46% eind 2022 naar 33% eind 2023. In 2022 was de rente laag en deze is in het afgelopen boekjaar gestegen. Eind 2022 is de vaste periode voor de bepaling van de gedempte

kostendeekkende premie verlopen. Met de meest recente parameters is de premie voor de komende periode vastgesteld op 33%.

De gemiddelde rente is ten opzichte van 2022 gedaald, waardoor de verplichtingen toenemen. In 2023 is een toeslag voor actieven opgenomen welke voortkomt uit de loonindex van 3% op basis van de cao, waardoor een gedeeltelijke indexatie kon plaatsvinden. Voor de inactieven en gepensioneerden is de grondslag de prijsinflatie zoals deze door het CBS wordt vastgesteld. Deze was voor de referentieperiode van 1 oktober 2023 was echter negatief. Hierdoor is aan deze groepen geen indexatie toegekend over het jaar 2023. Het resultaat van € 19,3 miljoen is behaald met een beleggingsrendement van 11%.

Gevraagd wordt waarom voor pensioengerechtigden en actieve deelnemers verschillend wordt geïndexeerd. Toegelicht wordt dat dit een historische keuze van sociale partners is en ook is opgenomen in het fondsreglement. Mogelijk heeft de splitsing te maken met de overgang van de eindloonregeling naar de middelloonregeling, waarbij de insteek was dat actieve deelnemers een welvaartsvast pensioen ontvangen, gekoppeld aan de stijging van de cao-lonen en dat het voor inactieve deelnemers belangrijk is de prijsindex te handhaven, zodat de koopkracht van het pensioen gehandhaafd blijft. Bij Avery Dennison ontwikkelen de lonen zich doorgaans positief. Ook wordt rekening gehouden met het feit dat de cao-lonen zich met ongeveer een half procent meer ontwikkelen dan de prijsindex, waardoor de loonindex gunstiger is dan de prijsindex.

Beleggingsresultaat

De heer Tolk licht toe dat het jaar 2023 een positieve trend toonde na een bewogen jaar op financiële markten, waarbij de inflatie daalde, maar nog niet uitkwam op het door centrale banken gewenste niveau. Hierdoor continueerden de centrale banken de renteverhogingen in 2023, hoewel in mindere mate dan in 2022. Aandelen bleven het goed doen door het uitblijven van een recessie en de sterke economische groei in de Verenigde Staten (VS).

Het beleggingsrendement bedroeg 11% wat licht lager was dan de benchmark (11,3%). Het rendement van de matchingportefeuille was 6,1% en dit was lager dan de benchmark, door achterblijvende rendementen op hypotheek. Omdat er geen hypotheekbenchmark beschikbaar is, wordt de vergelijking gemaakt met Nederlandse staatsobligaties. Dit zorgt ervoor dat veranderingen in spreads de resultaten verstoren.

Het rendement op de returnportefeuille bedroeg 16,9%. Dit was hoger dan de benchmark door een hoger rendement op het vastgoedfonds en de outperformance op obligaties opkomende markten.

Het rendement van de totale portefeuille was 0,3% lager dan de benchmark. Hierin zijn twee effecten te onderscheiden:

- Een positieve bijdrage door het allocatie-effect, wat inhoudt dat binnen de bandbreedtes meer is belegd in de returnportefeuille, wat een hoger rendement heeft gegenereerd.
- Een negatieve bijdrage door het selectie-effect, met name veroorzaakt door beleggingen die minder goed hebben gepresteerd dan de benchmark, zoals bijvoorbeeld hypotheek en aandelen opkomende markten.

Desgevraagd licht de heer Tolk toe wat het verschil is tussen de verschillende portefeuilles. Het pensioen wordt gefinancierd vanuit ingelegde premies en het behaalde rendement van de belegging. De matchingportefeuille belegt in vastrentende waarden (zoals staatsobligaties) en is daarmee redelijk risicomijdend. Dit zorgt ervoor dat de pensioenverplichtingen op termijn naar verwachting ook kunnen worden betaald. De returnportefeuille is meer risicovol (en investeert in bijvoorbeeld aandelen en vastgoed) en zorgt naar verwachting voor extra rendement om bijvoorbeeld het pensioen op termijn te kunnen indexeren.

Rendementen beleggingscategorieën

Ook in 2023 presteren de aandelen opkomende markten ondermaats. Het daadwerkelijke rendement was 3,5%, ten opzichte van de benchmark van 6,1%. Deze trend houdt al meerdere jaren aan en is daarom kritisch gevolgd in de beleggingsadviescommissie (BAC) en in het bestuur. De evaluatie van de investment case is vervroegd en in april 2024 is door het bestuur besloten de belegging in Aandelen Opkomende Markten af te stoten en de allocatie daarover te hevelen naar de Aandelen Ontwikkelde Markten. Desgevraagd licht de heer Tolk toe dat deze allocatie € 10 miljoen tot € 15 miljoen bedroeg en inmiddels volledig is afgebouwd.

Vanuit de vergadering wordt voorgesteld in het vervolg ook de gewichten van de portefeuille-onderdelen in de presentatie op de algemene deelnemersvergadering aan te geven. De heer Tolk neemt deze suggestie over.

Gevraagd wordt of het bestuur zich zorgen maakt over de significante afname van de kredietwaardigheid van de debiteuren in de matchingportefeuille, zoals te lezen is in het jaarverslag 2023. De heer Tolk licht toe dat het bestuur zich geen zorgen maakt, omdat de vastrentende waarden worden belegd in obligaties van verschillende bedrijven in verschillende landen, met verschillende kredietwaardigheden. Op totaalniveau is geen verandering aangebracht in de beleggingsmix, anders dan een kleine verschuiving van duration matching fondsen (waar vooral wordt belegd in staatsobligaties) en van bedrijfsobligaties naar green bonds. Het kan zijn dat hiermee een kleine verschuiving heeft plaatsgevonden van kredietwaardigheid, maar nog altijd bijna alle bedrijven en landen waarin wordt belegd een investment grade rating hebben van A, AA en BBB. Nederlandse staatsobligaties hebben de hoogste kredietwaardigheid van AAA. De BAC en het bestuur hebben een bewuste keuze gemaakt voor de matchingportefeuille en hebben vertrouwen in hun besluit.

Overzicht beleggingsbeleid 2023

- Eind 2023 heeft het bestuur opnieuw investment beliefs geformuleerd. Deze dienen als leidraad voor het beleggingsbeleid.
- Minstens eens in de drie jaar voert het fonds een ALM-studie uit voor het strategisch beleggingsbeleid. In 2024 wordt opnieuw een ALM-studie uitgevoerd
- Het vermogen wordt wereldwijd belegd in vastrentende waarden, aandelen en beursgenoteerd vastgoed, met een klein deel in liquiditeiten.
- Voor alle beleggingscategorieën zijn investment cases opgesteld en geëvalueerd, met positieve conclusies in 2023 voor aandelen ontwikkelde markten, bedrijfsobligaties en high yield.
- De periodieke evaluatie van vermogensbeheerders resulteerde in positieve beoordelingen voor aandelen ontwikkelde markten en bedrijfsobligaties.
- De jaarlijkse strategic asset allocation (SAA) studie in het najaar van 2023 leidde tot aanpassingen voor 2024, waaronder een herziening van de verhouding tussen aandelen opkomende markten en aandelen ontwikkelde markten naar marktkapitalisatie. Het opnemen van de positief beoordeelde high yield investment cases voegde op dat moment nog geen waarde toe in de gehele portefeuille.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

De heer Tolk licht toe in hoeverre het fonds belegt in groene obligaties.

Gevraagd wordt op welke manier inzage kan worden verkregen waarin SPAD belegt. De voorzitter licht toe dat het fonds voornamelijk belegt in beleggingsfondsen en dat de gevraagde informatie te vinden is op de SPAD-website. Ook kunnen deelnemers eventuele vragen indienen via het contactformulier op de website.

Gevraagd wordt wat het rendement is van groene fondsen ten opzichte van de rest. De voorzitter antwoordt dat dit afhankelijk is van het jaar. De laatste rapportage van geeft aan dat over een periode van vijf jaar nauwelijks verschil is tussen groene beleggingen en grijze beleggingen. Wel is het zo dat het risico bij duurzame beleggingen iets hoger is door de hogere volatiliteit in vergelijking met een grijze benchmark.

Desgevraagd licht de voorzitter toe dat SPAD niet belegt in de cryptomarkt en dit ook niet van plan is. Er zijn geen fondsen in de cryptomarkt die voldoen aan de eisen van SPAD.

Gevraagd wordt of het pensioenfonds belasting betaalt over de belegging indien in groene fondsen wordt belegd. De voorzitter licht toe dat het pensioenfonds als stichting sowieso geen belasting betaalt. Op het moment dat dividend wordt uitgekeerd, wordt wel belasting ingehouden. De heer Tolk voegt toe dat de groene obligaties leningen zijn en niet groene aandelen. Groene obligaties worden wat betreft fiscaliteit voor SPAD niet anders behandeld dan gewone obligaties.

Gevraagd wordt waarom voor groene obligaties wordt gekozen en niet voor beleggingen. De heer Tolk licht toe dat obligaties een heel specifiek instrument zijn, waarbij de regelgeving heel duidelijk aangeeft wanneer een obligatie als groene obligatie mag worden aangemerkt. Op het gebied van impactbeleggen bestaan mogelijkheden om bijvoorbeeld te beleggen in specifieke bedrijven die bezig zijn met de energietransitie en vergelijkbare duurzame ontwikkelingen. Het lastige is dat dit soort beleggingen de vorm hebben van private equity of vergelijkbare constructies waarbij governance en due diligence cruciaal zijn. Dit soort toezicht en voorzorg zijn erg tijdrovend en kostbaar om te faciliteren en te ondersteunen. Het bestuur heeft herhaaldelijk bij dergelijke investment cases besloten dat het niet de moeite waard is.

Meerjarenoverzicht

Mevrouw Kusters licht toe hoe SPAD zich ontwikkelt in relatie tot de Nederlandsen pensioenfondsenmarkt.

De actuele dekkingsgraden van SPAD zijn in 2023 gestegen en de gemiddelde dekkingsgraden van Nederlandse pensioenfondsen zijn iets gedaald. De dekkingsgraad kan echter ook dalen door hoge indexatie, wat voor deelnemers een goede ontwikkeling is. De financiële positie van SPAD is goed en de dekkingsgraden liggen eind 2023 ruim boven het Nederlands gemiddelde. Ook bevinden de dekkingsgraden van SPAD zich boven de wettelijke grenzen waarmee wordt getoetst, waardoor geen herstelplan nodig is.

Beleidsdekkingsgraad pensioenfondsen ultimo 2023

Gevraagd wordt waarom ondernemingspensioenfondsen over het algemeen hogere dekkingsgraden hebben dan bedrijfstakpensioenfondsen. Mevrouw Kusters licht toe dat bij ondernemingspensioenfondsen soms nog een bijstortingsregeling geldt, wat ook bij SPAD het geval is. De bedrijfstakpensioenfondsen hebben dat niet. Desgevraagd licht de voorzitter toe dat de werkgever in het verleden ook een bijstorting bij SPAD heeft gedaan. Het verschil in dekkingsgraad hangt ook af van de beleggingen; er zijn ook jaren geweest dat bedrijfstakpensioenfondsen een hogere dekkingsgraad hadden dan ondernemingspensioenfondsen.

Jaarverslag overige onderwerpen

Toeslagverlening

De voorzitter licht toe dat op basis van de financiële positie van het fonds het bestuur heeft besloten per 1 januari 2024 gedeeltelijke toeslagen toe te kennen. De ontwikkeling van de cao-lonen van 3% is in lijn met de trend van de afgelopen jaren. Volledige indexatie was niet mogelijk op basis van de dekkingsgraad en daarom is 1,92% geïndexeerd voor de actieve deelnemers.

De prijsontwikkeling ging uit van een voorlopig consumentenprijsindexcijfer (het referentiecijfer voor de inactieve deelnemers en gepensioneerden) van -1,98% over de referentieperiode van oktober 2022 tot oktober 2023.

Gevraagd wordt of de referentieperiode een gemiddelde is van twaalf maanden. De voorzitter licht toe dat het gaat om de verhouding tussen de prijsindex van oktober tot oktober. Dit zijn ook de cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) publiceert. Het beleid van het pensioenfonds is de vergelijking van de twee tijdsoptnames als grondslag voor de indexatie te gebruiken. Helaas was deze keer de referentieperiode ongunstig. Het bestuur heeft gekeken of een aanpassing mogelijk was, maar de beschikbare tijd tussen het

nemen van een besluit en het uitvoeren en vastleggen hiervan bood niet genoeg handelingsvrijheid gezien de doorlooptijd en wettelijke tijdslijnen.

Gevraagd wordt wat het referentiekader is om de achterstallige toeslag bij te trekken. De voorzitter antwoordt dat dit in 2021 is gedaan, met 0,67% (slide 8). Het referentiekader is de indexatiedekkingsgraad. Op het moment dat de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de indexatiedekkingsgraad, mag achterstallige toeslag worden ingehaald met maximaal een vijfde van wat er aan gemiste indexatie in het verleden is bijgehouden. Desgevraagd voegt mevrouw Kusters toe dat inhaalindexatie pas mag worden uitgekeerd als ook de reguliere indexatie haalbaar is. Dit is allemaal bepaald in wettelijke richtlijnen. Het bestuur evalueert het indexatiebeleid in 2024.

Opgemerkt wordt dat de uitleg omtrent de indexatie van 2023 op zowel de website als in andere publicaties van SPAD erg summier is. De voorzitter licht toe dat het bestuur heeft getracht aan de standaard van communicatie rondom indexatie te voldoen. Echter betreft het nu een uitzonderlijke situatie, die wellicht beter of meer uitgebreid had kunnen worden toegelicht.

Bestuur, commissies en Verantwoordingsorgaan (VO) 2023/2024

In 2023 en 2024 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van het bestuur en de commissies:

- Per 19 augustus 2023 is Suzanne van de Bor de opvolger van Frank Steeman in het bestuur, namens de deelnemers.
- Per 19 augustus 2023 is Ramón Tolk de opvolger van Frank Steeman als secretaris van het fonds en als voorzitter van de BAC.

In april 2024 en mei 2024 zijn brieven verstuurd aan deelnemers en pensioengerechtigden van het fonds met de vraag zich kandidaat te stellen voor de vacatures in het VO. De huidige VO-leden stelden zich herkiesbaar. Omdat zich geen nieuwe kandidaten hebben gemeld, is Sabrina van Heijningen herbenoemd als VO-lid namens de deelnemers voor een termijn van drie jaar en is Bert Roelofs herbenoemd als VO-lid namens de pensioengerechtigden voor een termijn van drie jaar.

De voorzitter licht toe dat voorafgaand aan de algemene vergadering via e-mail is gevraagd wat de wijziging van het beloningsbeleid inhoudt. Toegelicht wordt dat dit inhoudt dat er ruimte is gecreëerd voor de beloning van het externe bestuurslid conform de richtlijnen van de Pensioenfederatie, waarin staat dat de beloning afhankelijk is van de grootte van het fonds en de complexiteit van de portefeuille. Het beloningsbeleid van SPAD houdt rekening met de desbetreffende richtlijnen.

Kosten

De gemaakte kosten voor pensioenuitvoering in 2023 bedragen € 1.531.000 en bestaan uit pensioenadministratie (Achmea Pensioenservices), controle, advies en algemene kosten. De controle van de cijfers is verricht door de accountant en de certificerend actuaaris. De jaar-op-jaar variatie is grotendeels veroorzaakt door de implementatiekosten van het intensieve Wtp-proces. Deze kosten zijn ten opzichte van 2022 gestegen met € 370.000. Met name de kosten bij de pensioenadministrateur om de systemen klaar te maken voor de Wtp zullen ook doorlopen in 2024 en 2025.

De vermogensbeheerkosten bestaan uit een vergoeding voor de vermogensbeheerders en de fiduciair manager en worden uitgedrukt als een percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Dit percentage is stabiel gebleven op 0,30% in zowel 2022 als 2023, terwijl de vermogensbeheerkosten ten opzichte van 2022 zijn gedaald met € 135.000.

Gevraagd wordt of de kosten met betrekking tot de invoering van de WTP van externe adviseurs (al dan niet gedeeltelijk) door Avery Dennison worden vergoed. De voorzitter licht toe dat Avery Dennison de eigen adviseurs betaalt en de adviseur van de COR; SPAD betaalt de eigen adviseur. De rekensommetjes die moeten worden gemaakt, worden wel betaald door de werkgever.

Desgevraagd licht de voorzitter toe dat het nog steeds de planning is de administratieve overgang naar het AllVida systeem tegelijkertijd uit te voeren met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Gevraagd wordt waar deelnemers op kunnen rekenen met betrekking tot keuzebegeleiding. De voorzitter licht toe dat keuzebegeleiding een onderwerp is dat vooral wordt gedreven door de eisen die de AFM aan SPAD stelt. Deze eisen zijn toegenomen en SPAD wordt begeleid en ondersteund door de pensioenadministrateur, die het beleid omtrent keuzebegeleiding moet uitvoeren. Op dit moment voldoet het beleid van SPAD aan de eisen van de AFM. Tegelijkertijd vraagt de AFM het beleid aan te passen aan de eisen van de tijd en de ontwikkelingen in de markt. Het bestuur tracht een goede balans te vinden tussen het voldoen aan de eisen van de AFM tot het transitiemoment en het uitvoeren van het intensieve Wtp-proces. Het deelnemersonderzoek toont aan dat de deelnemers tevreden zijn met de huidige keuzebegeleiding en flexibiliseringsmogelijkheden.

Gevraagd wordt hoe Achmea Pensioenservices helpt met de keuzebegeleiding vlak voor pensioendatum. De voorzitter licht toe dat zes maanden voor de pensioendatum een brief wordt gestuurd waarin alle stappen richting pensioendatum staan beschreven. Ook in de persoonlijke online omgeving worden bepaalde keuzes toegelicht en bestaat altijd de mogelijkheid contact op te nemen met Achmea Pensioenservices om de mogelijkheden uit de brief en de persoonlijke omgeving te laten toelichten.

Besluit: De vergadering verleent het bestuur unaniem decharge voor het gevoerde beleid over het boekjaar 2023.

4. Activiteiten 2023

Pensioenakkoord – wettelijke tijdslijnen

Mevrouw Kusters licht toe dat het Pensioenakkoord heeft geleid tot de Wtp, die op 1 juli 2023 van kracht is geworden. Pensioenfondsen en (regelingen bij) verzekeraars hebben een aantal jaren de tijd voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel met als uiterste transitiedatum 1 januari 2028. Gevoelsmatig lijkt de transitiedatum nog ver weg, maar het pensioenfonds, de werkgever en de sociale partners hebben nog veel werk te verrichten in de aanloop naar de transitie. Uiteindelijk moet ook alles administratief worden geregeld. Voor pensioenfondsen gelden daarom wettelijk gezien strikte deadlines.

De sociale partners zijn als eerste aan bod om een besluit te nemen omtrent het invaren en het transitieplan. De werkgever is daarover in overleg met de COR. In het transitieplan wordt aangegeven hoe de nieuwe pensioenregeling eruit gaat zien en hoe met compensatie wordt omgegaan. Het transitieplan moet op 1 januari 2025 gereed zijn. Dit geldt voor alle werkgevers die een pensioenregeling laten uitvoeren door een pensioenfonds.

Zodra de sociale partners het transitieplan hebben afgerond, word dit naar het pensioenfonds en de medezeggenschapsorganen gestuurd. Hierbij wordt aangetekend dat er tijdens de ontwikkeling van het transitieplan al veel tussentijds contact is tussen de sociale partners en het fonds, om alle deadlines daadwerkelijk te kunnen halen. Het transitieplan wordt vervolgens beoordeeld door het pensioenfonds. Het fonds moet vanuit de wetgeving het verzoek tot invaren van de sociale partners beoordelen en ook een implementatieplan opstellen. Hierin staat onder andere of de datakwaliteit

voldoende is, hoe het fonds de pensioenregeling gaat uitvoeren en welke risico's worden waargenomen. Het implementatieplan moet op 1 juli 2025 gereed zijn. Deze datum geldt ook voor het communicatieplan, waarin het fonds aangeeft hoe de wetgeving en de wijzigingen daarvan worden gecommuniceerd met de deelnemers.

Pensioenakkoord – wie beslist wat

Mevrouw Kusters licht aan de hand van slide 21 toe dat vele activiteiten in aanloop naar de transitie zowel door de sociale partners als het fondsbestuur worden behandeld, zoals bijvoorbeeld de afspraken tussen de werkgever en de werknemers over het type regeling, het nabestaandenpensioen, de hoogte van de premie en wat er gebeurt met de huidige opgebouwde rechten (wel of niet invaren).

- De sociale partners leveren input omtrent de nieuwe pensioenregeling, de prognoseberekening, compensatie en het verzoek tot invaren.
- Het bestuur stelt de meer technische aspecten vast en beoordeelt de uitvoerbaarheid en de evenwichtigheid van het invaren.
- Het VO heeft bestaande adviesrechten en versterkt adviesrecht inzake invaren en compensatie uit vermogen. Dit adviesrecht kan het VO ook uitoefenen namens een deelnemerscategorie, zoals de pensioengerechtigden of de actieve deelnemers.
- De visitatiecommissie houdt toezicht op het beleid en algemene zaken, maar ook op de overdracht en de aanwending van het vermogen.

Flexibel contract

Mevrouw Kusters licht toe dat nog niet formeel is besloten in de flexibele premieregeling (FPR) in te voeren.

Binnen het flexibele contract zijn er twee fases te onderscheiden:

- Een opbouwfase voor de deelnemers onder 68 jaar, die nog niet zijn gepensioneerd en ook niet hebben gekozen voor vroegpensioen.
- Een uitkeringsfase, na de pensioenleeftijd, waarin de uitkeringen worden gedaan.

In het huidige pensioenstelsel heeft iedereen in de opbouwfase en in de uitkeringsfase dezelfde beleggingen, binnen dezelfde portefeuille. In het nieuwe pensioenstelsel wordt in beide fasen echter een onderscheid gemaakt. De deelnemers die nu in de uitkeringsfase zitten, blijven na transitie collectief beleggen (meer in vastrentende waarden dan actieven). Deze deelnemers zijn gebaat bij meer stabiliteit in pensioen en hebben een kortere horizon dan een jongere deelnemers. Voor de actieve deelnemers wordt in het nieuwe pensioenstelsel meer belegd in zakelijke waarden en risicovollere beleggingen.

In de uitkeringsfase worden na de transitie een aantal keuzemogelijkheden voor het beleggen geboden. Bij pensioneren is er de keuze tussen een vaste of variabele uitkering. In de collectieve uitkeringsfase is er de mogelijkheid om schokken te spreiden.

Gevraagd wordt of de 10% return bij de leeftijd van 75 jaar (pagina 22) ook een boven- of ondergrens heeft. Mevrouw Kusters licht toe dat de waarden van de beleggingen per leeftijdscohort (pagina 22) slechts een voorbeeld zijn om aan te geven dat in het algemeen een jongere deelnemer relatief veel in zakelijke waarden belegt en naar mate de leeftijd vordert een wijziging van de beleggingsportefeuille plaatsvindt in de uitkeringsfase. Het rendement is altijd afhankelijk van de beleggingsmix. Het beleggingsbeleid houdt rekening met de resultaten van het risicopreferentieonderzoek (RPO), waaronder de risicobereidheid van de deelnemers.

De heer Voskuilen voegt toe dat in de uitkeringsfase een relatief laag percentage wordt belegd in aandelen, juist om de stabiliteit van de uitkeringen te waarborgen. In de opbouwfase kunnen eventuele fluctuaties worden opgevangen door variaties in de beleggingsmix, waar (actieve)

deelnemers voor kunnen kiezen.

Risicohouding en RPO

Desgevraagd licht de voorzitter toe dat het RPO in 2023 ten behoeve van de Wtp is uitgevoerd. Het RPO onderzoekt de risicobereidheid van de deelnemers binnen verschillende leeftijdsgroepen en verzamelt informatie over het risicodraagvlak. Uit deze factoren samen volgt de risicohouding van het fonds. Voorheen werd dit door het bestuur gedaan over het gehele fonds, maar in het nieuwe pensioenstelsel wordt de risicohouding bepaald per leeftijdscohort op basis van de uitkomsten van het RPO, wetenschappelijke kenmerken en deelnemerskenmerken, zoals salarissen. De risicohouding vormt het uitgangspunt voor het beleggingsbeleid.

Desgevraagd licht mevrouw Kusters toe dat het RPO elke vijf jaar wordt uitgevoerd, of eerder indien daar aanleiding toe is. Vervolgens wordt ook de risicohouding opnieuw bepaald.

Relatief veel deelnemers hebben het RPO ingevuld: 38% van de actieven, 28% van de pensioengerechtigden en 10% van de gewezen deelnemers.

Het fonds heeft de uitkomsten geanalyseerd en onder begeleiding van een onderzoeksbureau is gekeken hoe de uitkomsten zich verhouden tot die van andere pensioenfondsen. De deelnemers van SPAD hebben gemiddeld een wat hogere risicobereidheid dan deelnemers van andere pensioenfondsen.

Naarmate deelnemers ouder worden, willen zij minder beleggingsrisico lopen. Pensioengerechtigden hechten waarde aan een stabiele uitkering die niet teveel schommelt.

Veel deelnemers hebben aangegeven dat zij afhankelijk zijn van het pensioen van SPAD en weinig mogelijkheden hebben om een tegenvallend pensioen op te vangen. Desgevraagd geeft mevrouw Kusters aan dat het haar onbekend is of bij andere pensioenfondsen evenveel deelnemers afhankelijk zijn van het pensioen.

Gevraagd wordt of de beschreven mate van afhankelijkheid niet tegenstrijdig is met de gemiddeld hogere risicobereidheid van SPAD-deelnemers en hoe het fonds hiermee omgaat. Mevrouw Kusters licht toe dat het fonds de risicobereidheid en het risicodraagvlak meet en afweegt volgens wettelijke spelregels en bestaande methodieken die te gelaagd zijn om in deze vergadering volledig te kunnen behandelen.

Het fonds gebruikt de resultaten van het RPO als volgt:

- Er worden grenzen gesteld aan het beleggingsrisico.
- Er wordt rekening gehouden met de verschillen binnen de fondspopulatie. Dit houdt in dat het risico voor de actieve deelnemers wordt afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert. Ook onderzoekt het bestuur hoe verlagingen van de ingegane uitkeringen kunnen worden beperkt.

Gevraagd wordt of de werkgever ook een bijstortingsverplichting heeft in het nieuwe pensioenstelsel. Mevrouw Kusters licht toe dat in het nieuwe pensioenstelsel voor alle deelnemers een vaste premie als percentage van de pensioengrondslag geldt en bijstortingen niet aan de orde zijn.

Gevraagd wordt of grote verschillen in de uitkomst van het RPO ook leiden tot grote verschillen in beleggingsbeleid, rekening houdend met de andere factoren die van invloed zijn op de risicohouding, zoals wetenschappelijke inzichten en deelnemerskenmerken. Mevrouw Kusters licht

toe dat het RPO minimaal voor 50% meeweegt.

Overstap nieuw regeling

De sociale partners werken aan het transitieplan. Voor het afronden hiervan is het hoorrecht van de Vereniging van Gewezen deelnemers en Pensioengerechtigden van Avery Dennison heel belangrijk. Het definitieve transitieplan wordt gepubliceerd op de website van SPAD. De vervolgstappen voor SPAD zijn de uitwerking van afspraken in het implementatieplan en het opstellen van een communicatieplan.

Niet alle fondsen kunnen tegelijk overstappen naar het nieuwe pensioenstelsel, omdat alle transities ook bij de pensioenadministrateurs moeten worden verwerkt. SPAD streeft naar een overgang in 2027.

Mevrouw Kusters deelt mee dat via de website van SPAD een vraag van een pensioengerechtigde is binnengekomen over het partnerpensioen. Zoals eerder aangegeven, kan het bestuur hierover in deze vergadering geen specifieke mededelingen doen. Een algemeen antwoord op de vraag is dat de wetgever heeft bepaald dat alle opgebouwde aanspraken op het nabestaandenpensioen worden geëerbiedigd. Dat geldt voor zowel actieve deelnemers als gepensioneerden.

Desgevraagd voegt mevrouw Kusters toe dat de wetgever heeft bepaald dat het hele systeem van partnerpensioen gaat veranderen. Voor de huidige gepensioneerden verandert er niets, voor de actieve deelnemers wel. Indien een nu actieve deelnemer overlijdt voor de pensioendatum, bestaat in het nieuwe pensioenstelsel een andere dekking voor het partnerpensioen dan als een deelnemer overlijdt na de pensioendatum.

Gevraagd wordt wat er gebeurt met het tot nu toe opgebouwde pensioen. Mevrouw Kusters licht toe dat in het transitieplan het verzoek tot invaren (naar alle waarschijnlijkheid) wordt opgenomen. Indien wordt ingevaren, wordt alles wat is opgebouwd in het huidige pensioenstelsel, overgeheveld naar het nieuwe pensioenstelsel. Deelnemers worden (door de werkgever) geïnformeerd over de stand van zaken van het door hen opgebouwde pensioen, zowel op het moment van transitie als in aanloop naar de transitie.

5. Wat verder ter tafel komt

Er komen geen verdere onderwerpen ter tafel.

6. Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 17.45 uur.

Aldus vastgesteld op 8 september 2025,

Voorzitter

Secretaris